

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Chronicon Cisterciensis Ordinis

Le Mire, Aubert

Coloniae Agrippinae, 1614

Origo Begvinarvm Virginum, in Belgio hodieque frequentium, Ad
Catharinam Miraeam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11259

& exemplo pradicauit . vt vt sit, id mihi constat, Canonicas & Virgines nobiles Niuellenses nuncupari *Beginas* in vetustis Pontificum Romanorū diplomatibus, quæ etiamnum Niuellis in Brabantia adseruantur.

Quod ad Lambertum Beguinum attinet, habe breuem eius vitam, vnà cum breui nostro tractatu de Beguinarum origine, an. 1602. typis Plantinianis editam, cum soror mea germana *Catharina Miræa* Beguinis Bruxellenfibus adscriberetur.

ORIGO BEGVINARVM VIRGINUM, in Belgio hodiequæ frequentium,
Ad Catharinam Miræam.

VITAM solitariam, & ab interuentoribus liberam cogitanti, CATHARINA Soror, tibi quidem meritò gratulandum, mihi verò præ gaudio exfiliendum putauit; non inani quadam, aut carnis & sanguinis lætitiâ: sed spiritali potiùs, & è SS. Patrum atque Historicorū scriptis haustâ. Ista namque dum euoluo, mirifica sum voluptate affectus, dum plerosque SS. Patrum, sorores pietate illustres, adeoque sacras ac velatas Virgines, Dei benignitate, habuisse obseruo.

Fuit in his MACRINA DD. Basilij, & Nysseni Gregorij soror, cuius & vitam frater Episcopus posteritati transmisit. Fuit &

GOR-

GORGONIA Gregorij Nazian. soror, quàm idem funebri laudatione prædicauit. MARCELLINA item soror Ambrosij, ad quam varias epistolas exarauit. SCHOLASTICA D. Benedictini soror, quæ, vt monachorum parens ille, sic & ipsa Virginum innumera- bilium mater extitit. Sic & Antonius foro- rem Virginum Præfectam; sic Augustinus, sic Gregorius Magnus, Isidorus Hispalensis, Bernardus, Thomas Cantuariensis, & Tho- mas alter Aquinas, vnã pluresve sorores Virgines Deo dicatas nacti sunt, easdemque pijs adhortationibus informarunt. Quorum quidem exemplo cum lætitiæ signum ali- quod, in ista vitæ tuæ in melius mutatione, mihi dandum esse existimaré, cœpi initia ac progressus institui, quod amplecteris, paullo altiùs animo repetere, & veluti à capite ar- cessere. Quod quale id tandem est, tibi vni, Soror in Domino carissima, dicatum libens meritò offero.

Multos sanè illustres sanctosq; viros Leo- dicensis apud Eburones Ecclesia extulit; in quibus & LAMBERTVS BEGIVS, Sacer- dos pius, anno ferè à Christo nato CIO. CLXX. multis virtutibus enituit. Erat tem- poribus illis Radulphus Lotharingus Leo- dicensium Princeps & Antistes, homo for- didus & Simoniaca labe infamis, vt qui eam ipsam ob culpam Archiepiscopatu

Moguntino excedisset. Fauore tamen quorundam, vt fit, Leodicensis Præsul renunciatus, cum sacerdotia publicè in foro sub hasta diuenderet, subditis suis, in his & Clero, peccandi ansam atque exemplum præbuit.

Grauitè, id nec iniuria, LAMBERTVS ferens, totum se ad suorum ciuium salutem procurandam contulit. Vtque erat facultibus potens, eas omnes pios in vsus liberaliter impendit; atque vt sexum vtrumque Christo lucrifaceret, conuentui Virorum (quos *Coquinos* hodieque Leodici vocant) à se CIO CL. instituto, Virginum alterum adiecit, & suo in horto (quem amplum ad Urbis muros habebat) ædem eximiam à fundamentis CIO. CLXXIX. excitauit, & CIO. CLXXXII. D. Christophoro dicauit. Domicilia item diuersa circumposuit, & nobiles virgines plurimas, atque honestas viduas cum in locum inuitauit; quæ mox ab auctore & principe BEGIO BEGINARVM nomen induerunt. Vtrique cum virorum, tum mulierum conuentui (sunt enim & hodie sibi mutuè vicini) etsi virum optimū IOANNEM BARCHIVM Sacerdotem præfecisset; tamen & eos ipse, idque virgines potissimum, exercitationibus spiritalibus ad pietatem quotidie informabat, & ad preces pro Episcopi, & Cleri salute fundendas excitabat. Solitus etiam apud Clerum & populum Dominicis festi-

festi-

festifque diebus (nam annos ipsos decem
vehementem Ecclesiasten egisse reperio)
de rebus diuinis verba facere, cum aliquan-
do in Præsulem ac Clerum acriter inue-
ctus, multa de turpitudine Simoniacæ labis
differuisset ; multorum odium atque in-
uidiam incurrit. Itaque cum instituti huius
nouitate, tum hominum ad LAMBERTVM
audiendum concursu excitati multi, multa,
vt fit, pro sua quisque opinione, loqueban-
tur, variaque in vtramq; partem spargeban-
tur in vulgus: Quidam vt virum sanctissi-
mum suspiciebant, alij prætereuntem irride-
bant, nonnulli sordibus & contumelijs appe-
tebant. Demum Magnates aliquot è Clero,
qui sese ab illo non monitos, sed læsos inter-
pretabantur, rem ad Episcopum deferunt.
Itaque dum consuetum concionandi munus
obiturus, ad D. Lamberti ædem primariam
pergit, vt seditiosus & innouator, Episcopo
consentiente, ad Prætorij Ecclesiastici carce-
rem rapitur. Sed veriti plebis tumultum ad-
uersarij, ex vrbe ad arcem vicinam Reuoig-
nensem, facile sequentem abducunt. Ille in-
nocentia fretus, recti se conscientia sustenta-
bat, & sacras in vinclis litteras tractabat;
ACTAQVE APOSTOLORVM Gallicè red-
didit, quæ post Urbano III. P. M. obtulit.
Auctor est Iacobus Vitriacus, vincto, vt
quondam commentanti Chrysolthomo, B.

Paulum Apostolum solatium in aduersis attulisse. Euenit eo ipso tempore, Deo vindice, ædem D. Lamberti, atque Antistitis palatium cum adiunctis incendio conflagrasse. Prædixerat autem antea hæc euentura, Dei monitu, LAMBERTVS; quo factum, vt magis eum aduersarij insimularent. Commisum itaque est Doctoribus quatuor, viris eruditis & grauibus, vt rem omnem expenderent, atque in eius vitam inquirerent. Cumque habita disquisitione omnia ex ordine, cum illius verba, tum facta rectæ rationi, pietatiq; consentanea repperissent; necdum pacati aduersarij, vt à se virum innocentissimum, suisq; moribus contrarium amouerent, Romam strictiùs examinandum ablegarunt. Igitur custode abhibito ad Urbem vt venit, de iniuria questus apud Urbanum III. Pontif. Maxi. vitæ, suiq; instituti rationem eidem candidè aperuit, & facile comprobauit. Sicque honorificè dimissus, & pro more suo agere, citraque impedimentum vllum in proximorum salutem incumbere iussus. cum BEGINARVM institutum, quarum PATRIARCHA vocabatur, auctoritate, litterisque suis (Io. Placentio teste in Catalogo Antistitum Leodiens.) idem Pontifex confirmasset, ad suos in patriam, victis aduersarijs, reuertit. Mox, vt antea, conuentui suo Beginarum augendo dotandoque,

com-

commonendis Sacerdotibus, & ad tuendum sacerdotale munus cohortandis, in concionibus denique, & cæteris Christianæ pietatis officijs, omne studium operamque posuit. Demùm sexto quàm ex Vrbe redierat mense, sanctissimè migravit ad Dominum mense Octobri CIO. CLXXXVII. conditusque est in æde sacra à se exædificata, ante aram summam, honesto tumulo, qui hodieque religiosè visitur.

Captâ eo ipso mense, quo LAMBERTVS obiit, à Saladino Hierosolymâ, anno insequente, Henricus Card. & Episcopus Albanensis, Leodium ad corrigendum Clerum (quod obnixè coràm Lambertus ab Urbano postularat,) atque excitandos in Turcas Belgarum animos, à Clemente III. qui Urbano III. & Gregorio VIII. nuper vita functis successerat, cùm imperio missus est. Is aduersus Simoniacos acerrimè pro concione differens, cœptum à Lamberto negotium adeò feliciter perfecit, vt non modò Canonorum plurimos ad saniozem mentem reduxerit, sed & Antistitem ipsum permotum ad sacrû bellum in Syriam pertraxerit: quo & implicitus viuere desijt CIO. CXCII.

Non credas, quantum per id tempus, magno Ecclesiæ bono, per Brabantiam, Flandriam, Hannoniâ, Artesiam, Geldriam, Batauiam, Frisiam, vicinasque prouincias, eiusmodi

modi piarum Virginum Beginarum institutum creuerit : adeò vt ad nostra vsque tempora non in oppidis modò (vbi & sæpè duplices reperias) sed in municipijs etiam plurimis, id genus religiosi conuentus, millenis interdum virginibus referti, perdurent.

Nec obscura tum Principum virorum, atque illustrium feminarum pietas aut liberalitas fuit. IOANNA CONSTANTINOPOLITANA, Flandriæ Princeps, matrona virili virtute eximiaque pietate, anno ferè CIO. CCXXXIV. præter monasteria plurima, Beginagia duo, GANDAVI VNÛ, BRUGIS alterum excitauit. Nec illi SOPHIA Machliniæ Domina pietate celsit, quæ Beginagio ad Urbis muros amplificando latifundium, ædesque suas liberaliter contulit; quod mox in oppidi pænè magnitudinem excreuit.

Pontificis etiam Romani litteris Apostolicis, atq; Indulgentijs pios hosce coetus auctos esse voluerunt, eorumq; protectionem ac defensionem libenter susceperunt. INNOCENTIVS certè IV. Beginagijs MACHLIENSI & DISTENTI CIO. CCXLV. BRUXELLENSI CIO. CCXLVII. atque vniuersis per Belgiũ castis id genus Virginibus CIO. CCXLVI. beneficia plurima impertijt. IOANNES etiã XXI. conuentum ANTVERPIENSEM CIO. CCXCVIII. sibi tutandũ sumpsit.

Quæ

Quæ quidem indulta ac beneficia nouis adiectis, Apostolici Internuntij per Galliam Belgicam plurimi, suo quisque ordine, cumularunt. In his quidem PETRVS CAPVNCTIVS Cardinalis BRUXELLESEM societatem CIO. CCLIV. sua auctoritate coram stabiliiuit, & ANTVERPIENSEM HVGGO BARCINONENSIS CIO. CCLII. amplis Indulgentijs ornauit.

Nec Pontificibus, eorumq; Legatis Principes hac in re fuere inferiores. Narrat Tho. Cantipratanus S. LVDOVICVM Gallia Regem, vt erat virginitatis amantissimus, maximam Lutetiæ Parisiorum Beginarum multitudinem collegisse: PHILIPPVM insuper MONMIRALLIVM V. N. & monasteriorum VIII. Cisterciensis Ord. auctorem, Beginarum quinque amplius millia, diuersis in locis, Christi iugo mancipasse. IOANNES certè I. Lotharingæ Brabantiaque Dux LIRANAS Virgines CIO. CCLXXIV. BRUXELLESEM CIO. CCXCIII. opibus iuuuit, & patrocínio suo complexus est. Idem IOANNES II. filius, alijque ex ordine Principes præstitere.

Firmatis hunc in modum apud Belgas Beginagijs, magnæ & turbulentæ procellæ ad eadem labefactanda sunt excitæ. Quamquam nemini id mirum videri debet, cum & sanctissimæ quæque Religiones grauissimas

mas

mas tempestates iam inde ab exordio pertulerint. Id sacri DD. Dominici & Francisci Ordines abundè testantur; vt de Societate IESU à beato Ignatio, patrum memoria, publico Ecclesiæ bono excitata nihil dicam. Adeò verum illud Apostoli: *Omnes qui volunt piè viuere in Christo Iesu, persecutionem patiuntur.*

Itaque cùm temporibus illis variij sexus vtriusq; Hæretici, Fratricelli, Beguardi, Beguinæ, alij, Ger. Segarello, Hermanno Ferrariense, Dulcino & Margareta eius concubina auctoribus sese extulissent, eosq; CLEMENS V. P. M. in Concilio Viennensi fulmine percussisset; factum est, vt piæ nostrates Beginæ, plerisque nominis affinitate deceptis, plurimum exagitarentur. Non id tulit Clementis successor IOANNES XXII. qui mox inito Pontificatu decreuit declarauitque, anathemate nequaquã esse percussas *honestæ* (vt appellat) *vita mulieres plurimas, quæ similiter Begina dicerentur, quæq; per virtutum odora menta currentes, honestè viueret, Ecclesias frequentarent, à disputationibus & erroribus Beguinarum Alemannia aliena essent, in sancta & solida simplicitate, aut parentum, aut conductas, aut proprias vel communes domos honestè inhabitarent.* Nam præter Cap. Rat. *recta de Relig. dom. in Extrau.* existant & alia in hanc sententiam IOANNIS eiusdem in Belgium missa Decreta

Decreta plurima. In his Diploma ad BRUXELLENSEM conuētum CIO. CCCXVIII. Auinione datū. Alterum ad PETRUM CAMERACENSEM Episcopum CIO. CCCXX. Tertium ad ANTVERPIENSEM in D. Michaelis Abbatem CIO. CCCXXII. Quartum ad GVILIELMUM Tornacensem Episcopum CIO. CCCXXVII. & alia plura. Ut liquidò constet, nunquam LAMBERTI BEGGII, aut BEGINARVM BELGICARVM institutum damnatum esse.

Hæc aduersus Gabr. Prateolum, virum quidem eruditum, sed rerum nostratiū non satis gnarum, ex Martini Nauarri, Alfonsi vander-Borchtij, Franc. Pegnæ, aliorumque scriptis satis superque dicta sint. De pijs autem huius instituti Virginibus plura cognoscere qui volet, legat is IAC. VITRIACVM de Virginibus, quæ in Mosam, seruandæ virginitatis causâ, in direptione Urbis CIO. CCXII. sese præcipitarunt; itemque de Fulcone Episcopo Tolosano, qui sanctitatis virginum fama excitatus Leodicum venit. THOM. quoque CANTIPRATANVM de his mille Beginis Niuigellensibus. PETRI HERENTALII MS. Chron. CHRIST. MASSAEVM de Ioanna & Agnete sororibus, Beginis, Hellini Alueti V. N. filiabus, quæ Fontinellam, cœnobium Cistertiensis instituti, in agro Valentiano apud Hanno-

nes

nes CIO. CCXII. exædificarunt. IO. MOLANI Natales Belgicos de beata Gertrude ab Oosten, quæ Delphis Batauorum CIO. CCCLVIII. magna sanctitatis opinione, vivere desijt. Demùm IOAN. FREDERICI LVMNII plenum hisce de rebus Commentarium, breui, vt speramus, luce donandum.

AD te redeo, mea Soror, tibi que hoc institutum salutare opto, precor que Deum venerans, vt B. CATHARINAE Virginis & Martyris Alexandrinæ, quam nomine refers, vestigijs quoque, Deo benè iuuante, insistas; quò animi perturbationes, corporisq; adfectiones ita domitas habeas, vt, quod religionis est proprium, martyrio, & quidem perpetuo, defungaris FELICITER.

Eppine kouen & Zaren. Anno 1214. constructum est Monasterium in Kalesforst, pro Monialibus, postea translatum in Eppinckhouen non longè à Nouesio, vbi Eruatē seu Erpiam fluuiolum habet contiguum.

Parcum Dominarum vñ apud Louaniū. Item Zaren iuxta Duisburgum *Parcum Dominarum*, quod est cœnobium Virginum primo lapide à Louanio, initia sua debet *10. anni Hugoni & Beatrixi* conjugibus, in Parco comiorantibus: quibus proles cùm defessent, visum fuit hæreditatē in pios vsus conuertere. Exstructum ergò cœnobium Virginibus ex Augustinianæ regulæ præscripto victu.

victuris. Postea *Reinero* quodam Equite ad-
laborate, & res monasterij augente, circa an-
num 1215. florens id temporis institutum Ci-
stertienſe est introductum. Itaque *Henricus*
Lotharingæ, *Brabantie*que Dux, Abbatiam
ſanctimonialium in terra ſua iuxta Louaniũ
ſuis temporibus conſtitutam an. 1216. confir- 1216.
mauit, Gregorio Pontif. Max. collaudante.
Dotem poſtea quoque auxere vicini *Vveſe-*
maliæ, & *Rotſelariæ* Barones. De *Rachele*
Iudæa ad Chriſtum conuerſa, & moniali-
bus in *Parcodominarũ* adſociata, lege *Tho-*
mam Cantipratanum lib. 2. Apum cap. 25.

Appellatur autem hic locus *Parcum Do-*
minarum, ad diſcrimen alterius *Parci*, cele-
berrimi *Canonicorum* inſtituti *Præmonſtra-*
tenſis cœnobij, ad muros vr̄bis *Louaniensis*:
de quo vide *Chronicon* noſtrum *Præmon-*
ſtratense.

In *Parco Dominarum* floruit *B. Catha-*
rina Louaniensis, monialis, cuius vita exſtat
MS. in *Rubra Valle*.

Rameia *Virginum* Abbatia ſtetit primi- *Rameia*
tũs in vico *Kerckum* ſive *Kerckebem*, ſeſqui- *in Brab.*
miliari à *Louanio*, loco ab Abbate *S. Corne-*
lij Indensis (vt arbitror, quia illi & iam nunc
cenſum pendit,) accepto, vbi veteris cœno-
bij & murorum veſtigia conſpiciuntur. Sed
cum aucto virginum numero, & aquæ de-
fectu, locus ineptus iudicaretur, alio loco
per

O

per

*Gerardi
mentio in
vita B.
Idæ Ni
uellenfis.*

per *Helluuidem* Abbatissam Niuellensem, & *Gerardum* Iachæ toparcham donato, claustrum cum Ecclesia exstruxerunt. Obijt illa anno 1215. hic verò an. 1216.

Virgines porrò cum antea, more aliarum, liberiùs & ferè seorsim viuerent, rigidiorè disciplinæ modū an. 1501. amplexę sunt.

Cœnobium hoc nulli tota Brabantia facile cedit, siue amplitudinem spectes, siue situm, siue quid aliud commendabile. Locus in siluæ secreto, sacris vsibus conuenienti; ædificia amplitudine & specie eximia sunt adornata, porticibus, officinis, fontibus eleganter instructa. Numerus virginum excedit, hoc exulcerato tempore, sexagenarium. Hæc ex eius loci archiuis Io. Baptista Grammaius in sua Brabantia commemorat.

DE MONIALIBVS SANCTITATE
conspicuis in Rameia.

B *Ida Niuellenfis*, virgo & monialis in Rameia, migravit ad Dominum anno millesimo ducetesimo tricesimo primo, ætatis tricesimo secundo; expletis in ordine Cistertiensi annis amplius sexdecim. Vitam eius scripsit vir quidam religiosus atq; eruditus, instituti, vt arbitròr, Cistertiensis, quæ apud me est manuscripta, & in Rubræ Vallis cœnobio apud Bruxellam.

B. Ida